

Nr 87.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring i gällande grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst; given Stockholms slott den 16 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst hava i överensstämmelse med riksdagens beslut fastställts den 22 juni 1877 (svensk författningssamling nr 22 sid. 1). Enligt punkten 2 i nämnda grunder,

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 67 häft. (Nr 87.)

351 23 1

sådan denna punkt nu lyder (ändrad senast år 1919, svensk författningssamling nr 540), är pensionsåldern för inspektören för kavalleriet och kommandanten i Boden bestämd till uppnådda 60 levnadsår.

Sedan fråga uppkommit om vidtagande av den ändring i nämnda grunder, att pensionsåldern för bemälda officerare bestämdes till uppnådda 65 levnadsår, anmodade jag genom ämbetsskrivelse den 9 november 1922 chefen för generalstaben att avgiva det yttrande, vartill han funne frågan därom föranleda.

Chefen för generalstaben har med anledning härav uti den 29 november 1922 avgivet utlåtande anfört följande.

Frågan om höjd pensionsålder för inspektören för kavalleriet och kommandanten i Boden är icke ny. Vid 1915 års riksdag framlades en kungl. proposition i ärendet i samma syfte som det nu i remissen angivna. Förslaget hade tillstyrkts av krigsbefälet, men vann dock icke riksdagens gillande.

Mot den ifrågasatta förändringen kunna ur militär synpunkt erinringar anföras.

En ökning av pensionsåldern för någon eller några personalgrupper medför i regeln minskad tjänstbarhet samt minskad tillgång på reservpersonal. I fråga om här åsyftade beställningshavare — inspektören för kavalleriet och kommandanten i Boden — göra sig dessutom vissa särskilda synpunkter gällande.

Inspektören för kavalleriet måste i särskild grad besitta full icke blott andlig utan även kroppslig spänstighet för att kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sina uppgifter såsom främste målsman för ett truppslag, vid vilket stor rörlighet och framkomlighet i terrängen äro oundgängliga.

Även kommandanten i Boden bör naturligtvis fylla höga fordringar uti dessa avseenden. Härvid bör särskilt beaktas, att de klimatiska förhållandena i Boden äro synnerligen påfrestande, särskilt för personer, vilka uppnått mera mogen ålder, och detta manar till försiktighet vid höjande av pensionsåldern för därvarande personal.

Men å andra sidan har det, synnerligast under senare tid, även gjorts gällande, att till kommandant i Boden endast bör befordras eller transporteras officer, lämplig för arméfördelningschefs beställning. Skulle denna synpunkt i framtiden bliva beaktad, komme kommandantens pensionsålder sannolikt att för-lora praktisk betydelse, emedan i ty fall endast undantagsvis någon officer torde komma att kvarstå såsom kommandant i Boden efter fyllda 60 år.

Vad pensionsåldern för inspektören för kavalleriet angår, synes redan ett motsvarande förhållande hava inträtt. Sedan nämnda inspektörs pensionsålder år 1915 fastställdes, har nämligen ingen inspektör för kavalleriet lämnat den aktiva tjänsten vid uppnådda 60 år.

Då emellertid under de senaste åren så gott som alla organisationsfrågor ställts i samband med försvarsrevisionens arbete, torde vidtagande av åtgärder även i här avsett ärende böra anstå, tills försvarsrevisionens betänkande föreligger.

Direktionen över arméns pensionskassa har den 6 december 1922 avgivit infordrat yttrande i ämnet samt därvid anfört, att direktionen ej

hade något att erinra mot det ifrågasatta framflyttandet av pensionsåldern för inspektören för kavalleriet och kommandanten i Boden från 60 till 65 år, i synnerhet som 1913 års krigsbefäl i sitt på Kungl. Maj:ts prövning ännu beroende förslag till ny militär pensionslag föreslagit pensionsåldern för kommandanten i Boden till 65 år och direktionen i sin skrivelse den 20 januari 1915 i fråga om bestämmandet av pensionsåldern för de genom den nya härordningen tillkomna nya beställningarna föreslagit pensionsåldern för inspektören för kavalleriet till 65 eventuellt 60 år.

Uti den 25 januari 1923 avgivet yttrande har *statskontoret* anfört, att därest ej de av chefen för generalstaben anförda militära skälen ansåges böra utgöra hinder för den ifrågasatta höjningen av pensionsåldern för kavalleriinspektören och kommandanten i Boden, statskontoret för sin del intet hade att erinra mot dess genomförande; men ville statskontoret dock ifrågasätta, om ej avgörandet av den nu väckta frågan utan men kunde anstå, till dess det 1921 års pensionskommitté meddelade uppdraget att uppgöra förslag till en pensionslag för militära befattningshavare blivit slutfört.

Inspektören för kavalleriet och kommandanten i Boden, vilka tidigare åtnjutit samma lön som överstar, hava vid den nya löneregleringen för den militära personalen tillika med militärbefälhavaren på Gottland placerats i en särskild lönegrad — 7. lönegraden — mellan överste- och generalsgraderna. Jämväl i avseende å pensionsförmånernas storlek bilda nämnda tre beställningshavare numera en grupp för sig, enär genom de av 1922 års riksdag antagna grunder för pensionsförbättring åt arméns och marinens personal pensionsförmånerna för dessa beställningshavare fastställts till ett högre sammanlagt belopp än för överstarna, med vilka de tidigare varit i sådant hänseende likställda. Nu angivna förhållanden synas mig tala för, att likställigheten mellan de tre beställningshavarna genomföres även i så måtto, att pensionsåldern för kavalleriinspektören och kommandanten i Boden höjes till 65 år eller samma pensionsålder, som gäller för militärbefälhavaren på Gottland. Chefen för generalstaben har visserligen ansett, att med vidtagande av åtgärder i detta syfte borde anstå i avvaktan på försvarsrevisionens förslag. Då emellertid en ändring av pensionsåldern för nämnda beställningshavare icke torde kunna anses föregripa de beslut, vartill försvarsrevisionens förslag kunna föranleda, och då ett beslut redan i år i förevarande ärende kan få praktisk betydelse i avseende på besättandet av en av ifrågavarande be-

Departements-
chefen.

ställningar, finner jag mig böra förorda, att denna fråga redan nu upptages till prövning.

Departementschefen föredrager härefter ett i enlighet med vad sålunda anförts avfattat »*Förslag till kungörelse om ändrad lydelse av punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befall och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst*» (Bil. A) samt hemställer, att detta förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till godkännande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förorduar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.

Bil. A.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst.¹⁾

Härigenom förordnas, att punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst skall erhålla följande ändrade lydelse:

2.

En var av förenämnda ämbets- och tjänstemän, vilken vid avskedstagandet stått i statens tjänst i 30 år, eller, om han är underofficer vid värvat garnisonsregemente eller fortifikationen, i 25 år, samt i övrigt till arméns pensionskassa erlagt stadgad pensionsavgift och är till pension ur kassan berättigad, äger att efter erhållet avsked undfå fyllnadspension, beräknad enligt punkten 1 här ovan, om tillika följande levnadsår äro uppnådda, nämligen av:

a) generaler av alla grader, generalfältläkaren, generalintendenten, inspektören för kavalleriet, kommandanten i Boden, militärbefälhavaren å Gottland, krigsarkivarien, förrådsvaktmästare samt vaktmästare vid militära ämbetsverk och staber..... 65 år;

b) regements- och sekundchefer ävensom övriga chefer för särskilt för sig bestående militära kårer, överstar vid generalstaben, fortifikationen och intendenturkåren, överfältläkaren, chefen för krigshögskolan, chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan, chefen för krigsskolan, professorn vid generalstaben, överstelöjtnanter och majorer vid intendenturkåren, fältläkare, överfältveterinären, fälttygmästaren, styresmän för artilleriets fabriker, tygmästare, regementsläkare, byråassistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältläkarbyrå, överläkaren med regementsläkares lön vid garnisonssjukhuset i Stockholm, fältveterinärer, regementsveterinärer, byråassistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältveterinärbyrå, tygingenjörer, fabriksingenjörer, tygförvaltare, fabriksförvaltare, kassörer och förrådsförvaltare vid fortifikationen, förvaltare vid intendenturkåren, fanjunkare vid krigsskolan, tygunderofficerare, öververkmästare,

¹⁾ Senaste lydelse se 1919: 540.

verkmästare, besiktningsrustmästare, tygverkmästare, departementsskrivare, poliskommissarien vid fästningspolisen i Boden samt överkonstaplar och konstaplar vid fästningspolisen i Boden och å Karlsborg, tygskrivare, fabriksskrivare, tyghantverkare, fortmaskinister, gevärshantverkare och hantverkare vid trängen 60 år;

c) övriga i mom. b) ej upptagna regementsofficerare, chefen för artilleristaben, kaptener vid intendenturkåren, bataljonsläkare, assistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältläkarbyrå, överläkaren med bataljonsläkares lön vid garnisonssjukhuset i Stockholm samt bataljonsveterinärer 55 år;

d) officerare av kompaniofficers grad med undantag av kaptener vid intendenturkåren, underofficerare med undantag av fanjunkare vid krigsskolan, förvaltare vid intendenturkåren och tygunderofficerare ävensom musikpersonal 50 år.